

ՀՀ Սյունիքի մարզի Աշոտաշենի հանքերևակման տարածքում օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով օգտակար հանածոյի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ ամփոփ տարեկան հաշվետվություն

ՀՀ Սյունիքի մարզի Աշոտաշենի հանքերևակման տարածքում օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով օգտակար հանածոյի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներն իրականացվում են «ԱՎԱ ԳՐԱՆԻՏ» ՍՊԸ-ի կողմից, որը 19.07.2022թ.ին ստացել է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության դրական եզրակացություն:

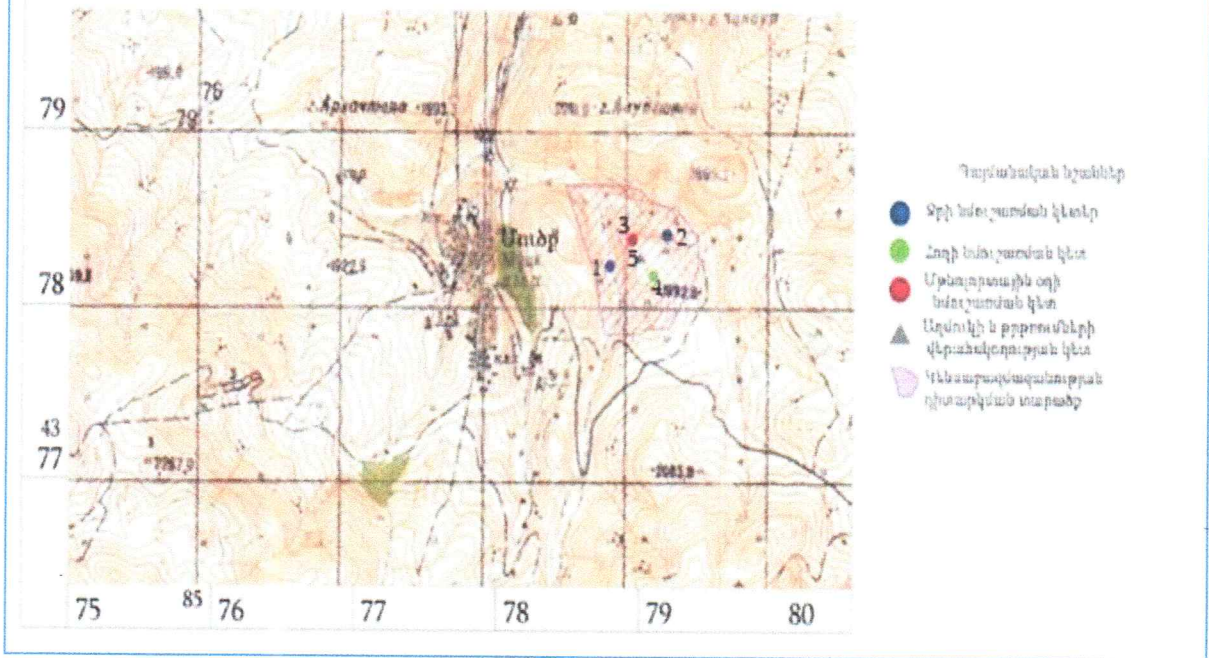
Հանքերևակումը գտնվում է ուղիղ գծով Սիսիան քաղաքից 10կմ հեռավորության վրա: Հանքերևակմանը մոտակա բնակավայրերից են Մուծք, Բալաք, և Շաղատ գյուղերը, որոնք գտնվում են հայցվող տարածքից համապատասխանաբար 0.9կմ, 2.2կմ և 3.3կմ հեռավորությունների վրա:

Վարչական տեսակետից հայցվող տարածքը գտնվում է Սիսիան խոշորացված համայնքի Մուծք բնակավայրի սահմաններում: Տեղամասի կենտրոնի աշխարհագրական կոորդինատներն են. հյուսիսային լայնության – $39^{\circ} 32' 02.30''$ և արևելյան երկայնության – $45^{\circ} 55' 12.73''$:

Երևակումը գտնվում է Զանգեզուրի լեռնաշղթայի և Սյունյաց սարահարթի միջև՝ Որոտանի իջվածքի սահմաններում, որը բնութագրվում է բլրային ռելիեֆով և 1900-2250մ բացարձակ նիշերով:

Ընկերության տարածքում 2022թ.-ի չորրորդ եռամսյակում իրականացվել են բնապահպանական մշտադիտարկումներ, որոնց արդյունքները ներկայացվում են համաձայն ՀՀ կառավարության 2018թ.-ի փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշմամբ սահմանված պլանավորվող մշտադիտարկումների իրականացման պահանջների և մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման կարգի:

Մշտադիտարկման կետերի տեղաբաշխման
սխեմատիկ քարտեզ

Քարտեզ: 1 Մշտադիտարկման դիտակետեր

- Մակերևութային ջրերի մշտադիտարկման դիտակետերն են 1-ը և 2-ը
- Հողի նմուշառման դիտակետը 4-ը
- Աղմուկի և թրթռումների դիտակետը 5-ը
- Մթնոլորտային օդի նմուշարկման կետը 3-ը

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականությունը	Արդյունքը	
					Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 1	Հոսք (լ/վ)	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	0.1
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 2	Հոսք (լ/վ)	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	0.05
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 1	Լուծված թթվածին մգ/լ	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	6.5
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 2	Լուծված թթվածին մգ/լ	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	6.65
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 1	Էլեկտրոստատիկականության միՍիմ/սմ	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	101
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 2	Էլեկտրոստատիկականության միՍիմ/սմ	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	Հոկտեմբեր	113
					Նոյեմբեր	-
					Պեկտեմբեր	-

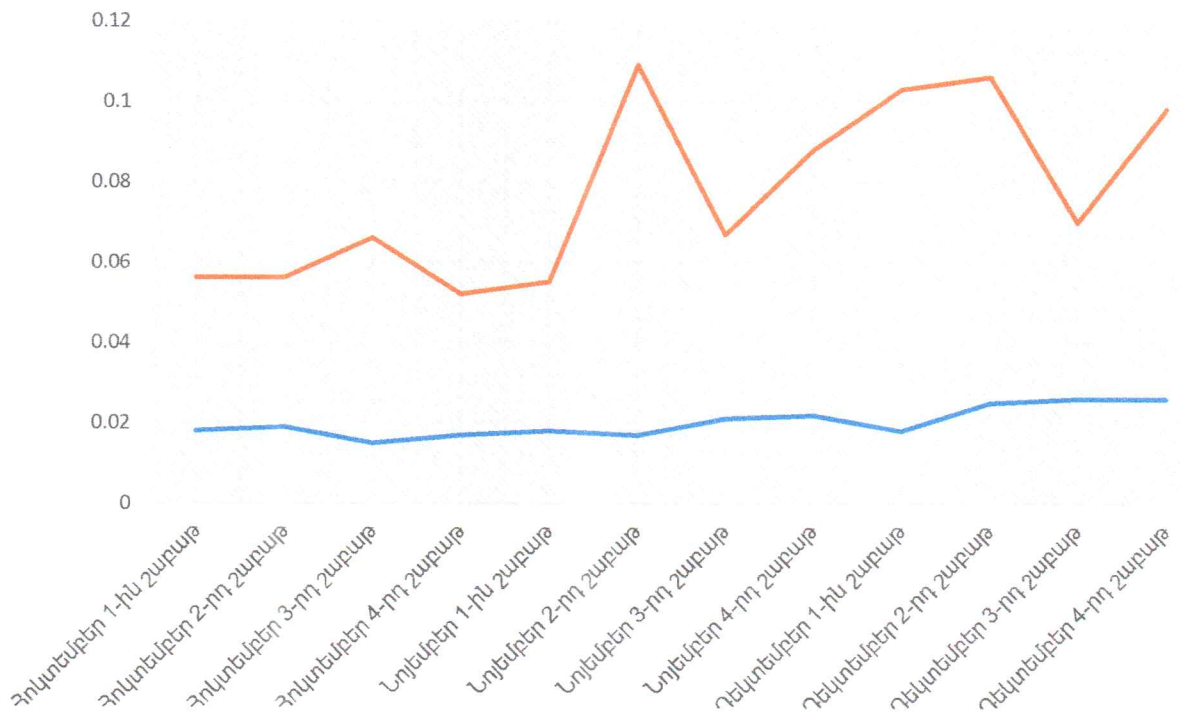
Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների փայրը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականությունը	Արդյունքը	
					Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 1	pH	Սարքավորումով չափումներ	ամսական	Հոկտեմբեր	6.84
					Նոյեմբեր	-
					Դեկտեմբեր	-
Մակերևութային ջրեր	Դիտակետ 1	pH	Սարքավորումով չափումներ	ամսական	Հոկտեմբեր	6.91
					Նոյեմբեր	-
					Դեկտեմբեր	-
Մթնոլորտային օդ	Դիտակետ 3	PM2.5 (միջին 24 ժամ) (մգ/մ3)	Սարքավորումով չափումներ	ամսական	Հոկտեմբեր	0.018
					Հոկտեմբեր 1-ին շաբաթ	0.018
					Հոկտեմբեր 2-րդ շաբաթ	0.019
					Հոկտեմբեր 3-րդ շաբաթ	0.015
	Նոյեմբեր 1-ին շաբաթ	0.018	Հոկտեմբեր 4-րդ շաբաթ	0.017	Նոյեմբեր 1-ին շաբաթ	0.018
					Նոյեմբեր 2-րդ շաբաթ	0.017
					Նոյեմբեր 3-րդ շաբաթ	0.017
					Նոյեմբեր 3-րդ շաբաթ	0.021

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների փայտը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականություն	Արդյունքը
					Նոյեմբեր 4-րդ շաբաթ 0.022
					Դեկտեմբեր 1-ին շաբաթ 0.018
					Դեկտեմբեր 2-րդ շաբաթ 0.025
					Դեկտեմբեր 3-րդ շաբաթ 0.026
					Դեկտեմբեր 4-րդ շաբաթ 0.026
					Հոկտեմբեր 1-ին շաբաթ 0.038
					Հոկտեմբեր 2-րդ շաբաթ 0.037
					Հոկտեմբեր 3-րդ շաբաթ 0.051
					Հոկտեմբեր 4-րդ շաբաթ 0.035
					Նոյեմբեր 1-ին շաբաթ 0.037
					Նոյեմբեր 2-րդ շաբաթ 0.092
Մթնոլորտային օդ	Դիտակետ 3	PM2.5 (առավելագույն միանվագ 24 ժամվա ընթացքում) (մգ/մ3)	Սարքավորումով չափումներ	ամսեկան	

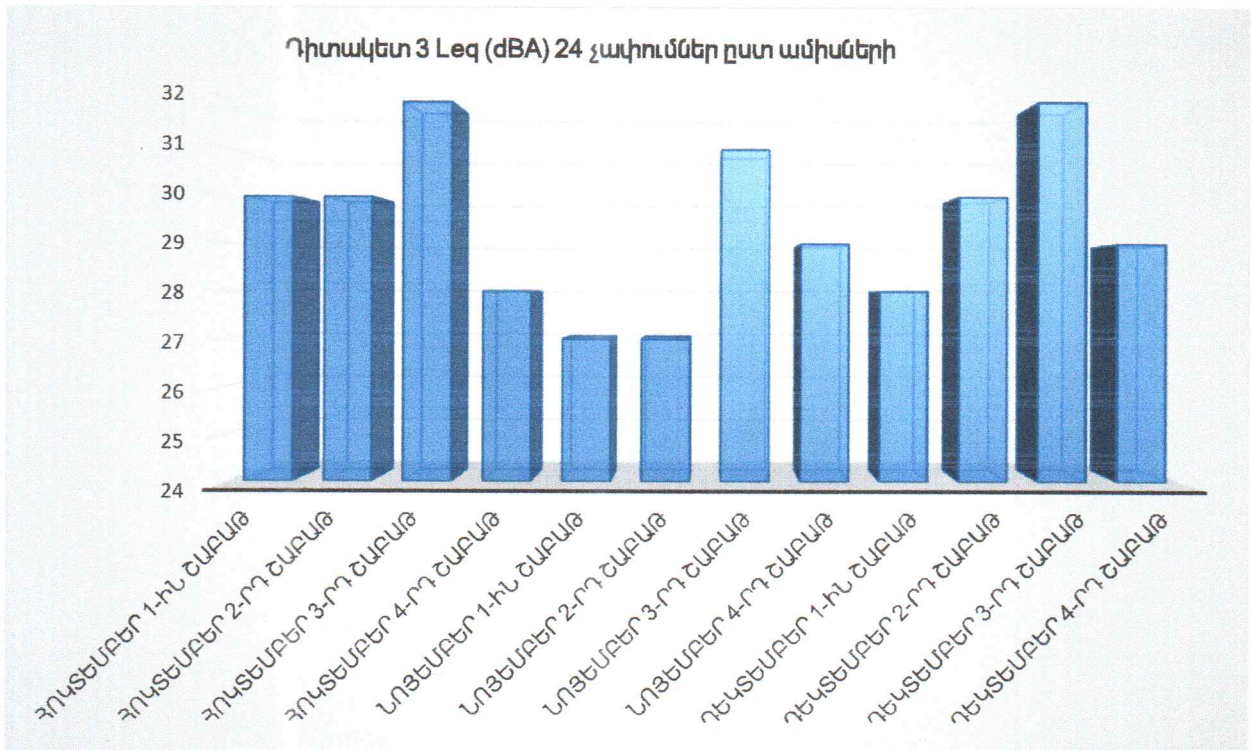
Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների փայտը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականությունը	Արդյունքը	
Աղմուկ	Դիտակետ 4	Leq (dBA) 24 ժամյա չափում	Սարքավորումով չափումներ	ամենկան	Նոյեմբերի 3-րդ շաբաթ	0.046
					Նոյեմբերի 4-րդ շաբաթ	0.066
					Դեկտեմբերի 1-ին շաբաթ	0.085
					Դեկտեմբերի 2-րդ շաբաթ	0.081
					Դեկտեմբերի 3-րդ շաբաթ	0.044
					Դեկտեմբերի 4-րդ շաբաթ	0.072
					Հոկտեմբերի 1-ին շաբաթ	30
					Հոկտեմբերի 2-րդ շաբաթ	30
					Հոկտեմբերի 3-րդ շաբաթ	32
					Հոկտեմբերի 4-րդ շաբաթ	28
					Նոյեմբերի 1-ին շաբաթ	27

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների փայտը	Ցուցանիշը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականությունը	Արդյունքը
					Նույնները 2-րդ շաբաթ 27
					Նույնները 3-րդ շաբաթ 31
					Նույնները 4-րդ շաբաթ 29
					Դեկտեմբեր 1-ին շաբաթ 28
					Դեկտեմբեր 2-րդ շաբաթ 30
					Դեկտեմբեր 3-րդ շաբաթ 32
					Դեկտեմբեր 4-րդ շաբաթ 29

Դիտակետ 3 PM2.5 առավելագույն միասնական և 24 ժամվա միջին արդյունքները

Դիտակետ 3 Leq (dBA) 24 չափումներ ըստ ամիսների

Եզրակացություն

2022 թվականին երկրաբանափորձաշարային աշխատանքների ընթացքում կատարված մշտադիտարկման արդյունքները վկայում են, որ չի գրանցվել որևէ ցուցանիշի սահմանային արժեքների գերազանցում: Կենսաբազմազանության վերաբերյալ մշտադիտարկման մանրամասները և եզրակացությունը ներառված է Հավելված 1-ում:

Մինևուն ժամանակ պետք է նշել, որ հետագա (տարվա այլ սեզոններին) մշտադիտարկման աշխատանքների ընթացքում հնարավոր կլինի դիտարկել ցուցանիշների ավելի լայն շրջանակ:

Տեղեկատվությունը ներկայացրեց

Նորնա/Կր. Ջառայրազադյան Ղ. Զարեհայր 68 137495320152

(գտնվելու և գործունեության իրականացման վայրը, հեռախոսահամարը, կայքը, էլեկտրոնային հասցեն՝ արկայության դեպքում)

ava.granit.office@gmail.com

Ղեկավար *Մուշեղ Զ. Զարեհայր 77*

(պաշտոնը, անունը, ազգանունը)

(ստորագրությունը, ամիսը, ամսաթիվը, տարեթիվը)

ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԱՇՈՏԱՇԵՆԻ ՀԱՆՔԵՐԵՎԱԿՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ
ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՆԱԾՈՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՀԱՆՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ 2022-2023
ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Երևակումը գտնվում է Զանգեզուրի լեռնաշղթայի և Սյունյաց սարահարթի միջև՝ Որոտանի իջվածքի սահմաններում, որը բնութագրվում է բլրային ռելիեֆով և 1900 - 2250 մ բացարձակ նիշերով:

Որպես ելակետային տվյալներ վերլուծության են ենթարկվել ուսումնասիրվող տարածքի կենդանական և բուսական աշխարհի վերաբերյալ գոյություն ունեցող գրական տվյալները, ինչպես նաև «ԱՎԱ ԳՐԱՆԻՏ» ՓԲԸ ընկերության կողմից օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով 2022-2023 թվականներին կատարվելիք երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի կենսաբազմազանությանը վերաբերվող բաժինները: Ելակետային տվյալները համեմատվել են 2022 թվականի հոկտեմբեր- դեկտեմբեր ամիսներին դաշտային հետազոտությունների տվյալների հետ:

Նկար 1: Կենսաբազմազանության մշտադիտարկման տարածք

Կենսաբազմազանության դաշտային ուսումնասիրությունները իրականացվել են երկրաբանահետախուզական աշխատանքների և հարակից տարածքներում (նկար 1):

Հանքերևակման հարող տարածքներում բուսականությունը ըստ նախկինում կատարված հետազոտությունների ներկայացված է տափաստանային, գետամերձ, տեղ-տեղ արտահայտված թփուտային, ժայռային և քարացրոնային բուսականությամբ:

Կատարված հետազոտությունների ընթացքում Աշոտաշենի գրանիտի հանքերևակման հարող տարածքներում հիմնականում փոփոխություններ չեն դիտարկվել բնական լանդշաֆտների պահպանված լինելու պատճառով: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ուսումնասիրությունը կատարվել է հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, իսկ երևակման տարածքում նախկինում արձանագրված բուսատեսակների գերակշռող մասը խոտաբույսեր են, դրանք հնարավոր կլինի դիտարկել հետագայում՝ գարնան և ամռան ամիսներին կատարվելիք ուսումնասիրությունների ընթացքում:

Գարնան և ամռան ամիսներին հետազոտությունների/դիտարկումների միջոցով հնարավոր կլինի գնահատել նաև անողնաշար կենդանիների, երկկենցաղների և սողունների վիճակը:

Համեմատելով նախկին գարնանային հետազոտությունների հետ թռչուններից արձանագրվել են սովորական կաչաղակ, սև կեռնեխ, մոխրագույն շահրիկ և տնային ճնճղուկ: Կաթնասուններից արձանագրվել են աղվես, շնագայլ և նապաստակ:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ սողունները չունեն բարձր շարժունակություն և մեծ տարածություններ չեն անցնում միգրացիաների շնորհիվ, ընտրված փորձահրապարակների և երթուղիների տարածքներում գարնան և ամռան ամիսներին հետազոտությունները՝ սողունների տեսակային կազմի, թվաքանակի, տեղաշարժերի և հարմարվողականության վերաբերյալ ստացված տվյալները, հստակ պատկերացում կարող են տալ տեղանքում էկոհամակարգի փոփոխության մասին:

Կատարող՝

Կենսաբանական գիտությունների թեկնածու

Լևոն Աղասյան